

DASR formandsberetning 19. august 2019

Midt i sommeren blev vi bekendt med en trist nyhed: Tove Tybjerg var blevet indlagt med en uheldelig sygdom og afgik ved døden den 16. juli. Som mangeårig dygtig og inspirerende underviser og forsker vil hun være savnet af alle religionsvidenskabelige kolleger. Tove bidrog ikke mindst til forskning inden for religionsvidenskabens historie og nordamerikanske indianere, og har som underviser på KU frem til hendes pension i december 2014 og derefter som emerita været en inspiration for generationer af studerende. Hun har i flere år siddet i *Religionsvidenskabeligt Tidsskrifts* redaktion og bidraget aktivt til DASRs seminarer gennem årene. Tove Tybjerg blev 75 år, og efterlader sig mand, børn og børnebørn. Æret være hendes minde.

Siden sidste generalforsamling i 2017 er der på de enkelte afdelinger sket diverse forandringer, som i øvrigt også beskrives i de periodiske nyhedsbreve. Dimensioneringen har for alvor haft sin effekt. Selvom ingen RV-ansatte på den konto har mistet sit job, har nedskæringer, reduceret optag og restriktioner i studieordninger sat sine tydelige spor, også på en (noget slankere) dansk religionsvidenskab. AU har måttet omlægge sin kandidatuddannelse, og på KU er religionssociologi og -historie blevet lagt sammen. Naturlige afgangene med pensioneringer bliver ikke altid besat, selvom enkelte nyansættelser også de sidste år har afbalanceret tabet af de fastansatte, der gennem årene har sat sit præg på den danske forskning. På KU er Erik Reenberg Sand gået på pension, mens Tim Rudbøg har fået en femårig ansættelse i et eksternt finansieret lektorat. På AU blev Armin W. Geertz, Jeppe Sinding Jensen og Lars Ahlin pensioneret i 2018, og Klaus Bo Nielsen fratrådte i 2017. I 2019 begyndte Ben Purzycki (seneste med ansættelse fra Humboldt-instituttet i Leipzig). I 2020 tiltræder en lektor på Arabisk- og Islamstudier, ligesom der senere i 2019 opslås adjunktur/lektorat indenfor nordisk religion til besættelse i 2020. På SDU har Johanne Louise Christiansen i sommeren 2019 påbegyndt et

adjunktur, efter at Katrine Baunvig i efteråret 2018 opsagde sin stilling for at tiltræde som leder af Grundtvig Centret på AU.

Den årlige EASR-konference, som mange af os deltager i, foregik i år (juni) i Tartu, Estland. Som den største af sin art nogensinde, var der 618 deltagere fra 49 lande. Fra DK var vi repræsenteret af 22 personer, der leverede 25 papers. Mens stigningen af antal deltagere gennem årene således er udtryk for en faglig og institutionel succeshistorie, lægger det samtidig et vist pres på kommende arrangementer, der kræver en vis størrelse og logistisk planlægning. Hvorvidt vi i DK på et tidspunkt ønsker at gå ind som arrangør er stadig til debat. I modsætning til tidligere er der nu flere, der melder sig på banen som værter for kommende konferencer. Mens den femårige IAHR-konference næste år (2020) foregår i New Zealand, er der allerede lagt billet ind for de kommende arrangementer i EASR, nemlig til afholdelse i Pisa (2021), Cork (2022) og Kiev (2023).

Både IAHR og EASR styrker vores internationale relationer. Med papers, sessions og korridorsnak indgår vi i strategiske alliancer, og får ideer til samarbejder og inspiration til egen forskning. Organisationerne kan naturligvis ikke undsige sig en vis rammesætning af politiske forhold (som fx forholdet mellem Kina og Taiwan) eller politiserede diskurser (som når den ikke-apologetiske religionsforskning udfordres af *European Academy of Religion*). Men vores internationale alliancer er ellers udtryk for en bredt funderet interesse i religionsforskning, hvor man gerne inviterer nye medlemmer ind, også fra der, hvor en sådan ikke har favorable vilkår. Det kan dog (ikke overraskende) konstateres, at IAHR primært består af vestlige (og enkelte asiatiske) lande. Da Marco Pasi ved konferencen i Tartu aftrådte som generalsekretær i EASR fortalte han om sit personlige ideal med det europæiske fællesskab, der bygger bro på tværs af nationer og nationalismer. Uanset hvad man måtte mene om EU, forekommer det som en indlysende værdi fortsat at engagere sig i en sådan europæisk faglig forening. I en tid med ny-nationalisme og ny-kulturalisme er det vigtigt at stå fast i en forskningsmæssig universalisme med både dyb forankring i historien og højt til loftet.

DASR er heller ikke som sådan politisk. Kun når religionsforskningen udfordres af medier eller politikere, reagerer bestyrelsen (formand og sekretær) på vegne af foreningen. Det har vi gjort enkelte gange de sidste par år. Således kritiserede vi en ekspertgruppe omkring kristendomsundervisning i folkeskole nedsat af regeringen uden deltagelse af RV-repræsentanter, og vi råbte vagt i gevær, da religionsfaget endnu engang blev politisk italesat som lukningstruet på gymnasierne. Vi kan som individuelle forskere have egne meninger, og det er naturligvis noget, der altid skal opvejes, hvornår DASR som forening skal istemme den politiske debat. Vi har dog i bestyrelsen ikke hørt kritik af den forholdsvis medieneutrale position, vi indtager, men hører naturligvis gerne respons hertil fra medlemmerne.

Danske forskere er meget internationale. Vi deltager i egne forsknings-fokusområder, og har mange netværk 'ud af huset'. Men der er også et fortsat behov for også at fokusere på det nationale. Det er væsentligt at kende til miljøet herhjemme, både fagligt og socialt. Vi mødes ikke så ofte til censur længere, da denne skæres bort, og trods konkurrencekultur 'oppefra' er det nødvendigt med fortsat samarbejde på tværs af dette. Tidligere har vi haft (enkelte) studerende med i foreningen og til arrangementer, og principielt er der også åbent for religionslærere i gymnasierne. Men trods tidligere (måske for halvhjertede?) forsøg på at invitere flere med, ser vi ingen herfra til vores arrangementer. Måske har vi også nok i os selv? Vores årlige internat og opbakningen hertil er måske udtryk herfor.

Alliancen med *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift* (nu da *Chaos* ikke længere er del af universitetet) gør også, at DASR de facto har fået et talerør, som desuden hvert år i december har arrangeret årets andet (også velbesøgte) seminar, med efterfølgende publikation. Karakteren af seminarernes emner og fænomener gør, at disse har (eller bør have) interesse for de fleste, på tværs af vores faglige specialiseringer. Man er altid velkommen til selv at komme med forslag til temaer.

Der er 51 medlemmer på listen (og kasseren vil rykke de sidste, der har glemt at betale). Det er stadig et stykke fra de 75 i 2000, men et godt stykke mere end de 16 i 2014, de 30 i 2015 og de 38 i 2017. Egentlig er det vel også ganske pænt. Mange flere ansatte er vi faktisk heller ikke.

At fastholde et fagligt forum på nationalt plan synes da også fortsat at have sin relevans og frugtbarhed. Forskning i dag er meget specialiseret, og sjældent har man mulighed for at følge med i kollegernes forskning på andet end overfladisk plan. Ind i mellem er der behov for at male med bredere pensler, på tværs af empiri og teori. Religionsforskning i DK er naturligvis bevidst om postmoderne, post-orientalistiske, poststrukturalistiske, post-protestantiske, post-eurocentriske og identitetspolitiske positioner med disses relativiseringer af religionsforskningens kanon og begreber.

Men der synes også generelt at være en udbredt accept af nødvendigheden af at tale et eller andet fælles sprog, selv om dette skulle indbefatte nok så mange problematiske begreber, teorier og metoder. Vi behøver ikke nødvendigvis bruge fingermuskler på altid at sætte 'religion', 'ritual', 'myte' eller for dens sags skyld 'kultur' i anførselstegn, endsige forsvare behovet for kategoriseringer.

Vi ved godt, det koster at sluge store kameler, men at det er endnu mere bekosteligt, hvis man insisterer på en ekstrem-asketisk og total-dekonstruktivistisk menu. Vi behøver ikke begrave os i postmoderne partikularisme, subjektivism og radikal konstruktivism eller lave aktivistisk forskning, go native eller frasige os retten til analytisk armlængdeprincipiel forskning. Det er en evig kilde til diskussion, men også et væsentligt identitetsstempel, når vi kan sige, at (dansk) religionsvidenskab tilhører en af de få fagtraditioner, der ikke er normativt engageret i værdibedømmelse af det objekt, vi studerer.

Seminarer og RvT giver mulighed for også at inkludere de store fortællinger, som ikke er helt så døde hos os som hos andre fagligheder. Vi er jo faktisk selv et konglomerat af forskelligheder baseret på religionshistorie, -sociologi, -fænomenologi, -psykologi og -filosofi. Vi har fortsat brug for fora til at

mødes trods forskelligheder. At der er 24 tilmeldte medlemmer til årets internat, vidner herom. Vi kunne godt internationalisere vores seminarer. Men spørgsmålet er, om ikke de netop lykkes, fordi de er lokalt og nationalt forankret?

Igen i år skal jeg reklamere for DASRs hjemmeside, der mest fungerer som et arkiv med nyhedsbreve, referater og lidt mere permanente oplysninger. Facebookgruppen er mere dynamisk med nyheder om projekter, konferencer, seminarer, udgivelser og stillinger. Husk at informere os herom, så vi kontinuerligt kan opdatere om RVs danske verden. Send i det hele taget gerne forslag til bestyrelsen om aktiviteter eller initiativer. Vi er til for hinanden, og bestyrelsen gør gerne sit til at understøtte et fortsat aktivt fagligt og socialt religionsvidenskabeligt miljø herhjemme.

Jørn Borup

Formand DASR